

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdeki társadalmi és közgazdasági hetiközlöny

A Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KULA, TELEFON 14
Hirdetések árszabás szerint
Nyit-tér soronként 30 fillér

KISS GYULA
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke
BERCSÉNYI JÓZSEF
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője

SZERKESZTŐSÉG:
ZSUPANSZKY LY.
főszerkesztő

BERKOVITS MÁRK
felelős szerkesztő
BERKOVITS REZSŐ
társ szerkesztő

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félévre 4 K, egész évre 8 K
Egyes szám ára 20 fillér
Megjelen vasárnap

XVI. évfolyam

KULA, 1912 október 6

40. szám

† Dudás Fábián

A kulai társadalom egy jeles és kedvelt tagja: *Dudás Fábián*, mérnök és földbirtokos, megyebizottsági tag, hosszas és súlyos szenvedés után, m. hó 30-án életének delén, 35 éves korában szeretett családjá karjai közt megvált e földi létől!

Az emberi sors kiszámíthatatlan; de e nemes lélek végtelen tragikumá mélyen megindító! A sors nagyon kegyetlen volt hozzá!

Dudás Fábián kulai magyar birtokos családból származott. Édes apja *Dudás Antal* földbirtokos és takarékpénztári igazgató volt. De népszerű apja is aránylag fiatalon halt meg. Abban az időben került haza Dudás Fábián mint fiatal mérnök és nemsokára megnősült.

Boldog családi élete, a közügyekben és társadalomban vitt szerepe és anyagi viszonyai folytán, harmonikus szép élet állt előtte!

Egyszerre és váratlanul egy oly vállalat élére állt, mely az ő mérnöki foglalkozásától nagyon is távol esett, egy oly feladatot vállalt magára, mely nagy tőkéseket és elsőrangú szakembereket is óriási feladatok elé állít.

A sok fáradság, vesződség, lelki depresszió és sikertelenség nagyon megviselték a derék, jóhiszemű embert. Ez időben vesztette el hangját, melyet gyógykezelés után némileg visszanyert, de később újra beteg lett és Egyiptomba utazott. A mult telet nevével együtt a Kairó melletti Helouánban töltötte.

Barátai meglepődve látták, amidőn a tavasszal visszatért, hogy állapota még rosszabbodott és azóta csendes elmúlás volt élete . . .

Dudás Fábián szerette legszűkebb hazáját Kulát és annak közügyeiben lelkesen vett részt; igaz, nyiltszívű ember és a haladás barátja volt. A községnek ő készítette az utolsó évtizedben az összes mérnöki rajzait. De szorgalmasan dolgozott más községeknek is és midőn Egyiptomból hazajött még elment Adára egy vállalt munkáját befejezni.

A kulai takarékpénztárnak igazgatósági tagja volt.

Halálhíre gyorsan terjedt el a megyében és barátai, ismerősei közt rendkívül nagy részvétet keltett.

A megindító halálesetről a család a következő gyászjelentést küldte szét:

Mélyeséges bánattal és fájdalomtól megtörtén tudatjuk, számos rokonunk nevében is, hogy felejtethetetlen jó férjem, illetve szeretett édesatyám, édes fiam, kedves fivérem, szeretett rokonunk: *Dudás Fábián*, okleveles mérnök, Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának tagja az Úr kifürkészhetetlen szent akarata folytán, hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének felvétele után, szept. 30-án reggel 10 órakor életének 35-ik és boldog házasságának 8-ik évében jobb létre szenderült. Drága halottunkat október 2-án szerdán d.u. 4 órakor a helybeli róm. kath. temetőben levő családi sírboltba helyeztük örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise áldozat, a felejtethetetlen elhunyt lelki üdvéért, október 1-én reggel 8 órakor fog a helybeli r.k. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Kula, 1912. szept. 30. Áldás és béke a drága halott emlékére! Özv. *Dudás Fábián*né szül. Cséber Irma neje, *Dudás Valéria* leánya, özv. *Dudás Antal*né édes anyja, Cséber János és neje apósa illetve anyósa, *Vicsék Mihály* fivére.

A családhoz számtalan részvénytulakozat érkezett. Testületileg kondoleáltak: Kula község előjárósága és a takarékpénztár igazgatósága; mindketten koszorút helyeztek a ravatalra.

A szerdán végbement végtisztességen impozáns módon nyilvánult meg a közrészvétel. Barátai és ismerősei közel és távolról eljöttek, hogy az utolsó útjára elkísérjék . . . A temetésen megjelent Kula egész intelligens társadalma; eljöttek: *Kiss Gyula* a bácsm. jegyzőegyl. elnöke, *Radich Aladár* arvaszéki ülnök, *Prokecz Elek* Ferencsatornai mérnök (Zombor) özv. *Szákácsy Sándorné*, *Szikés Ignác* és neje, *Bieberné* (Szeged) *Odry* plebán. (*Kucora*) *Schmidt Henrik* (Pa-Pékla) *Seidl István* ellenőr (Pa-Pékla) és még számosan a vidékről.

A ravatalos szoba mély gyászpom-pája, a lobogó lángok közt nyugvó ércoporsó: az elmúlás porig lesújtó végtelen fájdalmát váltotta ki mindenkiből . . .

Utolsó üdvözetek — hatalmas virágkoszorúk borították a ravatalt, a koporsót:

Egyetlen drága jó Ducómnak — Béby. Az én drága jó Uramnak — Béby. Apukának — Muncó. Felejtethetetlen fiámnak — Édesanya. Drága jó Fábinknak — Mamicza és Apa. Szeretett testvérenek — *Vicsék Mihály*. Drága jó Unokámnak — Omama. Szeretett Fábinknak utolsó üdvözetül — *Adél*, *Feri*, *Keresztapának* — *Aranka Gizike*. Szeretettel a mi jó Fábinknak — *Szikések*. Kula község képviselőtestülete érdemes tagjának. *Dudás Fábink* — A Kulai Polg. Olvasóegylet. Erdemdús igazgatósági tagjának — Kulai takarékbiz. és hitelintézet. Mély részvétél — *Kanyó József*. Isten veled — *Göficheék*. Hü barátomnak — *János*.

Az egyházi szertartást *Kersch Mihály* plebános végezte két káplánja és énekkar segítségével.

Óriási közönség kísérte ki az oly korán elhunyt derék embert a temetőbe, hol a családi sírboltba édesatyja mellé temették.

A sárguló falevél most egy ifjú és boldog életre hivatott jó ember sírhalmá felett zizeg . . .

Pihenj csendesen. Nyugodjál békében!

(B.)

Miként alkalmaztassanak az új adótörvények?

Irta *Bankigazgató*.

A „Bácskai Közérdek“ egy korábbi számában olvastam, hogy a Kulai Kereskedők Egyesülete megkereste a szegedi kereskedelmi és iparkamarát oly irányban, hogy küldjön avagy ajánljon az új adótörvényekben jártas szakembert, aki felolvasás keretében felvilágosításokkal és magyarázatokkal szolgálna az új adótörvények reájuk vonatkozó részének életbeléptetéséről és azoknak értelmezéséről s mikénti alkalmazásáról.

Mindenesetre ezen lépéséért dicséretet érdemel a kulai kereskedők egyesületének agilis vezetősége, azonban véleményem szerint ebben a formában a kívánt eredményt nem fogják tudni még most elérni. Indokaimat néhány példával leszek bátor megvilágítani:

Magánszorgalomból belenéztem az új adótörvénybe. A régiben pompásan tudtam eligazodni; ezt sehogysem értem. Az én bankomban én voltam az „illeték mester.“ Egyik emberünk sem konyított hozzá; valamikor ambicionáltam, hogy megtanuljam. És megtanultam s úgy csinálom ma is mint a karikacsapás. Sokszor akadt bajom, vítam a pénzügyigazgatóság emberével és mindig azért, mert az illető úr nem értette a dolgát. Alig akadt egy-kettő aki értette. Néhány évvel ezelőtt történt, hogy egy ilyen titkár, aki ellenőrzésre volt kiküldve, azt kérdezte tőlem a legnagyobb ámulatomra:

„Uram! Magyarázza nekem meg, hogyan kell az illeték lerovást ellenőrizni.“

Nagyon meglepett ez az őszinteség, mert a többi urak sem értik, de egyiknek sem jutott soha eszébe, hogy megmagyaráztassa magának a dolgot. Két nap alatt kioktattam az urat, aki nagyon hálás volt s azóta önértzetesen ment a bankokhoz és nem kellett a hozzáértést szimulálnia.

Takarékpénztárak! Egyletek!

Nyomtatványok a legszebb kivitelben, a legjobb papíron, a legolcsóbban, néhány nap alatt szállíthatnak.

Litografált részvények, betét-könyvek, fő- és segédkönyvek, irodaiberendezések, olcsóbban mint a fővárosi cégeknél.

Bérmentes szállítás.

Berkovits Márk, Kula (Telefon-száma 14)

Szegény pénzügyigazgatókat nem irigylem. Még a régi adótörvényekben sem tudtak tökéletesen eligazodni, mert folyton voltak összeütközéseik, surlódásaik a bankokkal s most oly törvényt adtak a kezükbe, amelyben még a jó Isten sem tudna eligazodni. Olyan bonyolult, olyan zagyva. A végrehajtási utasítás itt aligha fog segíteni és eltélik majd vagy még tíz esztendő, amíg az illetékes közegek és az érdekelt felek, a bankok, megtanulnak vele csinálni és értelmesen bánni. Nálunk mindig úgy csinálták az adótörvényeket, hogy a magunk fajta emberek még ne értsék, hogy ne tudjunk rajta eligazodni. A veszekedésből és vitából hol az államnak, hol a bankoknak volt hasznuk, de inkább csakis az államnak, amely Magyarországon a töképenzest, a kapitalistát, a kereskedőt a legkevésbé kiméli!

A pénzügyigazgatóság nagyon ötletszerűen szokott dönteni részvénytársaságok adóügyeiben. Ennek az ötletszerűségnek egy érdekes dokumentuma a következő eset:

A „Hermes”-sel történt, hogy a pénzügyigazgatóság egy osztályosorsjegy nyereségéből eredő összeget újból megadóztattott. Újból, ezt azért mondom, mert hiszen egyszer megadóztatta, amikor levonta a rendszer nyereségyadót. Gyakori eset volt ez s a Hermes egyik embere protestált ellene. De a pénzügyigazgató makacsul ragaszkodott álláspontjához. Később egy másik intézet kísérte meg, hogy ezt a lehetetlen állapotot megváltoztassa. Mezei Sándor ügyvéd megmagyarázta a pénzügyigazgatónak, hogy amit csinál, egyenesen lehetetlenség s neki sikerült is az igazságtalanságot megszüntetni. Azóta a pénzügyigazgatóság egy rókáról csak egy bőrt húz le.

Ezen esetekkel némiképpen igyekeztem megvilágítani, hogy a paragrafusokhoz oly közel álló egyének, mint a fitkárok, a pénzügyigazgatók sincsenek sok esetben, sok esettel, teljesen tisztában s így a kulai kereskedők egyesületének gyakorlati s nem elméleti ember meghívását ajánlom. Mert nekik mégis csak az a fontos, hogy szép előadás helyett gyakorlati útmutatást kapjanak. Ellen esetben nem érik el céljukat.

Végül hiszem, hogy a szépen fejlődő, mozgékony s életre hivatott egyesület nem fogja tölem rossz néven venni, hogy benső ügyeikkel bátor voltam foglalkozni.

Hétről-hétre

Wahrmann Richard, néhai Wahrmann Mór-nak, a Tisza Kálmán idejében szerepet játszott kiváló lipótvárosi képviselő fia, a m. héten Páris egy kisebb szállójában szíven lötte magát. Valamikor nagy jövőt jósoltak a Wahrmann-fiúknak. Apjuk többszörös milliomos volt és országos hírű előkelőség, a pesti izr. hitközség elnöke. Két fia volt Ernő és Richárd és egy leánya René. A fiuk hercegi nevelést kaptak és elfordultak ősök valóságától. Igazi nagyuri módon rendezték be életüket. A legelőkelőbb kluboknak voltak tagjai, verseny-istállókat tartottak, Afrikába jártak oroszlán vadászatra, százezreket játszottak el egy este stb. — Apjuk már életében látta, hogy ennek rossz vege lesz és csupán a törvényes részt örökölték meg René leánya általános örökös lett. — Wahrmann Ernő hamarabb tette magát tönkre és már jó néhány év előtt szintén Párisba ment meghalni. Ott lett öngyilkos és ott is temették el. — Most követte őt Richárd fiú, ki már évek óta novére és barátai segélyéből élt, de fogalma sem levet polgári életéről az évi 35.000 K-nyi segélyből nem tudott élni; végre mindenki elhagyta és valósággal szükségét látott. Végtelen könnyelműségéről legendákat irtak így pl. hogy Bécsben nem kapott elég szép harisnyát és elküldte komornyikját Londonba — harisnyákért. Különvonaton utazott 2 hétig minden nap Bécsből Budapestre, egy bete gbarátja látogatására és hogy meg este 11 órakor a Jokey-Club kártyaasztalánál ülhesse külön vonaton ment vissza is. — Ily örült költsékezés mellett tönkre kellett mennie, a polgári életmódhoz ekkor sem tudott alkalmazkodni és inkább megvált az életől! —

Az erős kéz — felkötvé. Tisza István gróf mult vasárnap Sajó-Kazáról, Radvánszky báró, sógorától, Miskolcra át Budapestre utazott. E vonaton utazott Kossuth Ferenc, a volt kereske-

delemügyi miniszter is, ki Nyiregyházáról jött, hol Kossuth Lajos 69-ik szobrát leplezték le. — A két nagy államférfiu most igazán kibékülhetett volna, mert egyrészt a Tisza István gróf „erős keze” egy sebesülés folytán fekete selyemkendővel volt felkötve, másrészt éppen akkor mondta el Kossuth Ferenc Nyiregyházán a szoborleplezésnél hogy: „Ne álljon szembe magyar — a magyarral!” De bár az „erős kéz” már nem lehetett akadály, Kossuth Ferenc úgylátszik szösz szerint vette nyiregyházi szölamát és mint jó magyar ember, nem akart „szembe állni” a másik jó magyarral: gróf Tisza Istvánnal és külön szalonkocsiban tette meg az útját. . . . Kár! —

Előkelő újságíró. Egy volt főherceg — Lipót Szalvátor — most Wölfling Lipót a bécsi Neues Wiener Tagblatthoz szerződött, mint — tárcairó. Havonként két tárcát tartozik a volt főherceg írni és minden tárcáért — 1000 Kt kap. Hiába: itt sem azt nezik, hogy milyen a tárcá, hanem, hogy ki írta. —

Harcz a drágaság ellen. Volt már lázadás Franciaországban, meg Bécsben is a drágaság miatt, de azért a bajon nem segített eddig semmi. Most a németek lázonganak a húsinség miatt. Berlin hatósága már tavaly a porosz kormányhoz fordult, de hiába. A német gazdák ellene voltak minden kedvezményes állapotbehozatalnak. Végre a porosz kormány az óriási nyomásnak engedni volt kénytelen és elrendelte, hogy úgy vágó marha, mint friss hús bizonyos kedvezmények mellett vihető be Németországba. Félő azonban, ha az export fölünk újabb nagy mennyiségeket von el, úgy a tejfel-mézzele folyó Kanáában — magunk fogunk koplalni — mert zúgolódni már eddig is zúgolódtunk. . . . —

Marconi a drótnélküli táviratozás halhatatlan feltalálója, e találmányának fejlődéséről csodás jövőt jósol. Nemesak tökéletes drótnélküli táviratozás lesz, de a villamos erő minden átvitele drót nélkül fog történni. Ilyen villamos árammal fognak gyárakat üzemben tartani, világítani és főzni! Oh boldog korszak, mily jó lett volna 100 évvel később születni, akkor talán már — cselédekre sem lesz senkinek szüksége. . . . —

A tőzsde újra áldozatot követelt egy közel 70 éves öreg úr, Löw D. Gusztáv, a ki mint tőzsdébizományos milliányi vagyont szerzett jutalékokból, a legutóbbi időben több mint egy millió kor. bórvesztéseket fizetett ki, de mindez nem volt elég és a szerencsétlen ember a halálba menekült. Csodálatos, hogy élete alkonyán bocsátkozott az öreg úr ily óriási kötecskébe, amikor már az esetleges nagy nyereségnek se vehette volna semmi hasznát a beteg agglégény. —

Rákóczi szobrát Szegeden m. vasárnap leplezték le nagy ünnepély keretében. dr. Jedlicska Béla közjegyző a szoborbizottság elnöke tartotta a megnyitó beszédet. — A Rákóczi Egyesület zászlaját ugyanekkor szentelték fel. Az ünnepélyt Rákóczi-bál fejezte be. —

Tízmilliók hagyták. Pálffy János a másfél év előtt elhunyt pozsonyi gróf szinte felbecsülhetetlen értékű képtárát a Szépművészeti múzeumnak hagyományozta. A képek legnagyobb részét híres külföldi mesterek alkotása. A mintegy 200 kép értékét kb. 10 millióra becsülik. —

Árvizek mindenfelé. A szeptemberi esőzések mindenfelé megdagasztották a folyókat. Óriási árvíz károk vannak Erdélyben. — A kormány támogatását kéri. — Ujvidéken a sebes vízáradás által elsodort kameniczai Duna-fürdő faalkotmánya oly erővel vágódott az ujvidék-pétervárad-i összekötőhidnak, hogy az kettészakadt. A forgalom több napon át szünetelni fog. — A Maros elöntötte Makó környékét. A földek viz alatt állnak. —

A balkáni háború. A szegény beteg ember — Törökország, úgylátszik el nem kerülheti a leszámolást a Balkán államaival. Bulgária, Szerbia, Montenegró és Görögország mozgósítanak és az olaszsal még el se készült, jobban mondvá a vereségből még ki sem lábolt törököt arra akarják kényszeríteni, hogy adjon retormokat az európai vilájeteknek, de — mindjárt. A török is alaposan felkészült a háborúra s ha a diplomácia nem segít, nemsokára puskaporos lesz a levegő az örökké féktelen és megzabolázhatatlan Balkánon. A mai legújabb hírek szerint hadüzenet előtt áll Törökország s amint a 4 Balkán-állam hadereje a határon összpontosítva lesz, a hadüzenet is bekövetkezik. Bulgária és Szerbia betiltotta már az élelmiszerek kivitelét. A Magyarországon élő bolgár hadkötelesek már elutaztak Szófiába. — Törökország és Olaszország békét kötöttek. — Szerbia és Törökország között megszünt a vasúti forgalom. Az expresszvonatok sem járnak többé. A szerb vasúti vonalakat a szerb katonák foglalták le. Törökország egész hadseregét mozgósította. A bulgáriai Ruszcsukban 50ezer katona állomásozik. A bolgár-török határon már összeütközések voltak.

A német császár egyetlen leányát már sokszor eljegyeztették a lapok, most újra Ernő Ágost cumberlandi herczeg van a soron. — Ebből lehetne valami — mert az elűzött hannoveri házat így ki lehetne békíteni. —

Hirek a megyéből

Ügyvédek harca Ujvidéken. Hogy az indulatok mennyire elragadják az intelligens embereket is, azt a mult pénteken sokan láthatták az ujvidéki törvszék előtti téren. Egy fiatal szereplő ügyvéd dr. — r megsértette egy öreg híres kollegájának dr. — i-nak egyik kliensét K. . . n ujvidéki előkelő nagykereskedőt. Midőn dr. — i fia, aki szintén ügyvéd, ezért kérdőre vonta, a felhevült fiatal ügyvéd megsértette ifj. dr. — i-t, ki tettelegességgel felelt és a sértő ügyvédet leverte. A párbaiban is dr. — r ügyvéd sebesült meg és bekötött fejjel járt az utcán, a midőn a fentemlített kereskedő, aki miatt a nagy verekezés történt, — sértőjét meglátva, reárohant és agyba-főbe verte. . . . De hát miért legyenek ez urak higgadtabbak, mint pl. némely országgyűlési képviselő? —

Szabadka, ez a nagy jövőjű bácskai metropolis ugyancsak meglepi azokat, akik 1-2 év óta nem látták. Az új városháza csodás szépsége és hatalmas méretei dominálják ma Szabadka főterét, de körülötte is gyönyörű új paloták épültek, az egész vidéket rendezték és a városháza elé remek parkot varázsoltak. Szabadka a kies Palicsból is nagyszabású és modern fürdőt varázsolt és mindenütt a hatásaiban meglepő magyaros stylus dominál az épületeken. — Ha Szabadkán főképp a pályaudvar, úgy e városunk vetekedni fog hazánk legszebb városaival. — A város bevételeinek összege 3.080,107 K, kiadásainak összege 3.632,058 K-ra van előirányozva. A pótdólya marad 39%.

Zenta város a mult évben leégett városháza helyén új monumentális városházát és egy nagy vásárcsarnokot fog építeni. — A költségek megközelítik a 700,000 K-t. Zenta város az utóbbi években fellendült, de az új vashid a Tiszán, vasbeton rakpart, az utcák kövezése és rendezése sok pénzbe került a városnak. Most a város a kereskedőktől 100 kg. áru után 4 fillér kövezetvámot kíván szedni, az ottani kereskedők a határozat ellen tiltakoznak, mert jogtalannak tartják és bémítólóg hat az üzletre. —

*A zsablyai főtér*en talán még rózsák nyíltak, de a zsablyai suhanczok ezt nem jó szemmel nézheték. A mult héten, egy sötét éjjelen nekik estek a főtéri parknak és a rózsafákat és cserjéket tövig levágták és a főbíró udvarába dobták. Ezek bizonyára azt akarták ezzel kifejezni, hogy nincsen rózsza — tövis nélkül. Pedig amilyen jó és szeretett ember a mi volt főbíránk dr. Széchenyi Tamás — bizony tearózsákkal dobálhatnák tele a udvarát. —

A százéves Dunabökény. A palánkai járásban fekvő német község (Bukin) mult hó 29-én ünnepelte 100 éves fennállását. Szívós kintartás, hangya szorgalom a mocsárból, nád és erdőből kitünő szántóföldet teremtett. Tejszövetkezetének 281 tagja van és nagy jövedelmet hoz. — Az állami csikótelep is eredményeket hoz a községnek. — Az ottani földmívelő-egyesület, a „Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesületének” közreműködésével ugyanakkor zászlószentelési ünnepélyt is tartott; gazdagülés is volt. Az ottani gazdák tenyészállatokat állítottak ki. — A községben előkelő vendégek jelentek meg: Blaskovits Ferenc apátkanonok, Dr. Steuer György miniszteri s. titkár, Marton István áll. jószágfelügyelő stb. Az ünnepi beszédet dr. Steuer György tartotta, mellyel igen nagy hatást ért el. A beszéd hazafias szellemét a következő részlet jellemzi legjobban:

A szabadságharc idejében a vitézségeért vörös sapkával kitüntetett délvidéki sváb zászlóaljnak azt mondotta Kossuth: „Nicht wahr Bur-schen ihr seids Schwaben“?! A zászlóvivő azt felelte: „Ja wohl Euer Gnaden, aber halt ungarische Schwaben“!

„Nos svábok — mondotta dr. Steuer — magyar svábok legyetek, hű fiaai a magyar nemzetnek. A magyar nemzet vette fel ősünket kötelekbe, biztosított nekünk szabadságot és egyenlőséget. A magyar szent korona jogvédelme alatt élünk dolgozunk és boldogulunk.”

Körtés község is a haladás útján van. Rózsa Dezső jegyző m. hó 22-én ott tartott lódiájazás alkalmával a nagyszámú és előkelő vendégeknek megmutatta az új községvárat, mely a modern követelményeknek minden tekintetben megfelel. — A megtartott lódiájazáson több gazda nyert díjat. A gazd. egyesületet Törley Gyula társelnök képviselte. Az egybegyűlték levélben üdvözölték a távollevő egyesületi elnököt: Latinovits Pál ny. főispánt. —

Hirek

Előfizetési felhívás.

Lapunk mai számával új évnegyedbe lép. Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket és a t. olvasókat, hogy a 2 korona előfizetési díjat lapunk kiadójának megküldeni sziveskedjenek.

Rövid ideig üzlet-áthelyezés miatt, kézmű, rövid és divat árúkból 5% olcsóbban vásárolhat Ábrahám cégnél, Kula

Öfelsége a király névnapja. Október 4-én volt öfelsége névnapja. Az iskolákban szünet volt, a templomokban hálaadó istentiszteletet tartottak.

Október 6. Immár 63 esztendeje, hogy vértanúhalált haltak a *tizenhármak*. Több mint egy félszázad surrant el a leggyászosabb, a legszomorúbb nap óta. Gyászol a magyar nemzet, gyászol Magyarország! Dicsők, nagyok, szentek voltak a mártírjaink; büszkén, délcegen, némán mentek a bitó alá s utolsó leheletük, utolsó szavuk is a drága, imádott haza volt. Megmutatták, hogy a honért nemcsak élni, a honért meghalni is tudnak. Megmutatták, hogy nekik, az első gondolatuk és utolsó szívverésük a haza. Elporladtak a dicső, a csodás hősök, elenyésztek a félistenek, de nevük fennáll, lelkiükben élnek, szellemük közöttünk jár, lelkesítve a honszeremlekre. Forgassuk e nagy napon a történelem lapjait, olvassuk el dicső, tüneményes, fenséges cselekedeteiket; olvassuk el a hatalmas vezérek regébe illő vitézi tetteit s tanuljunk hazaszeretetet, tetterőt bátorságot és halálmegvetést belőlük. Büszkék lehetünk a multunkra, arra multra, mely telve volt megannyi fájdalmas és szomorú, de annál csodásabb, annál istenibb eseményekkel; büszkék lehetünk arra a multunkra, melyben megmutattak, hogy élni tudunk, akárunk és fogunk. A nagy évforduló alkalmából adózzunk illő kegyelettel az aradi vértanúk emlékezetének; rójuk le kegyeletünknek igaz adóját a nagyok szelleme előtt!

Az újvidéki „Határőr“ című lap a kulai labdarúgó csapat holnapi újvidéki szereplése alkalmából a következőket írja: *Labdarúgó mérkőzés Újvidéken.* Az Újvidéki Testgyakorlók Köre vasárnap egy szerezési célú mérkőzésre rendezte, amennyiben egy újonnan alakult *elsőrangú erőkből álló* csapatot: a *Kulai Atletikai és Football Clubbal* fog mérkőzni, amely csapatban elsőrangú fővárosi játékosok játszanak, akik mint kulai származásúak, az egyet alapító tagjai. Így *Rácz Vilmos*, Magyarország többszörös bajnoka, annak fivére, *Rácz György*, a kiváló atléta és több elsőrangú játékos vesz részt a csapatban, úgy hogy a kulai csapatot *elsőrangú vidéki csapatként* avatja. Az UTK érthető várakozással néz ezen mérkőzés elé, amelyhez I. számú csapatját állítja ki, amely eddig minden tekintetben megtartotta veretlenségét. Legutóbb az UTK II-ik csapata mérkőzött a KAFC-al, de a kulaiak kiváló játéka a pálmát a kulaiak javára juttatta, amennyiben 4:3 arányban győzte le az UTK II-ik csapatát. Természetesen az I. számú csapat minden igyekezetével azon lesz, hogy egyfelől veretlenségét megtartsa, másfelől a II-ik csapatot ért vereséget kiköszörölve, az UTK nevét ismét diadalra juttassa. A mérkőzés d.u. pont 3 órakor kezdődik és a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot.

A veprődi orvosi állásra nincs pályázó! Hogy mily kevés az orvos, erre jellemző, hogy oly szép község mint Veprőd, nem kaphat orvost. Pedig kézi gyógytára is van az ottani orvosnak és lakást is akar a község építeni. Ha már ily orvosi állásra sem pályáznak az orvosok, akkor mily állapotok lehetnek a felvidéken?

A kuczorai jegyzői állásra több pályázat érkezett be. A jegyzőválasztás ideje még nincs megállapítva.

Mihály napja. Mult vasárnap ünnepelte *Kersch Mihály* kulai plebános névnapját, mely alkalommal vacsorát adott, melyen számos vendég vett részt. Az ünnepelt örömmel jelentette, hogy végre ez az első év kulai plebánossága óta, amelyben a gyász letelhette és névnapját baráti körben ühelheti meg.

Kiss Gyula överbácsi jegyzőt *dr. Buday Pál* kulai főszolgabíró a nyugalmába vonult *Wagner György* újverbácsi jegyző helyére helyettes jegyzőnek nevezte ki. Ezzel az újverbácsi nagyon meg vannak elégedve, ami kitünt a legutóbbi képviselőtestületi ülésen, hol *Kirst Dániel* melegen üdvözölte a képviselőtestület nevében. *Wagner György* 25 éves jegyzői működéséért jegyzőkönyvileg köszönetet szavaztak.

Tűz és megint tűz. Mult kedden este 7 órakor kigyulladt *Pinter Vendel* kulai bádognak az Arany János utcában levő nádasháza és teljesen leégett. Csütörtökön d.u. fel 4 órakor pedig a Hunyadi utcában ütött ki tűz és *Krist János* nádfedelű háza égett le. Mindkét tüzes gondatlanságból eredt. A károk biztosítás folytán megterülnek némileg, de a padlason felhalmozott apróságok: ágynemű, ruha, toll, kukorica stb. elveszték a károsultakra nézve. A kulai tűzoltók mindkét esetben derekas munkát végeztek, mert hamarosan sikerült nekik a tüzet elfojtani és annak továbbterjedését megakadályozni. A polgárság részéről mégis minduntalan gáncsoskodás és megszólás, lekicsinylés éri derék tűzoltóinkat, mert felelik, hogy ezek nem fizettek, hanem önkéntes tűzoltók, akik ha a nép nem segít vizet hordani, a legjobb akarat mellett sem oltathják a tüzet. Több ember szeretet és összetartás volna kívánatos a földesgazdák között s akkor minden jó lenne!

A szegedi tábla elnöke *Draskóczy Pál* dr. ügyvédjelölt, makói lakos és *Prigly Jenő* jogszigorló bajai lakos, a vezetése alatt álló tábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Kereskedők és iparosok figyelmébe!

Lapunk a kereskedők és iparosok részére évnegyedes pausál hirdetési rendszert vezet be. **Aki nem akar a versenyben lemaradni, és ki cégét legalább hetenkint egyszer a nagyközönség figyelmébe kívánja ajánlani, az ezt az előnyös hirdetési módszert fogja választani. Idénycikkeket, újdonságokat csak így lehet eredményesen ajánlani és az üzleti forgalmat emelni!** Az évnegyedes hirdetés bármikor megkezdhető. ▲▲▲▲▲▲▲▲ Teljes tisztelettel

A Bácskai Közérdeket az egész megyében olvassák!

A Bácskai Közérdek kiadóhivatala

A megye legtöbb adófizetőiről az adóhivatalok által szerkesztett kimutatások és ideiglenes névjegyzék *dr. Zsigmond Gyula* vm. aljegyző hivatalos helyiségében (Zombor megyei székház épület I. em.) a hivatalos órák alatt i. hó 10-től 18-ig bárki által betekintheők.

Ministeri köszönet egy volt bácsmezei földbírtokosnak. A vallás és közoktatás miniszter *Löbl Zsigmond* és neje sz. *Rosental Sarolta* úrnő budapesti (volt torzsa) lakosoknak bácsmezei földiüknek, kik a kakucs-ináresi áll. elemi iskola céljaira 604 K értékű telket adományoztak, köszönetét fejezte ki.

Verbászi hírek: *A Rákóczi Kultuszövegy*, mely *Báti Balla Jenő* elnöke mellett *Verbáson* bontott zászlót, *Budapest* szervező értekezletet tartott és taggyűjítőket bocsátott ki. *Vértesi Károly* zombori ügyvéd és író, *Zombor* díszpolgára, és *O. Donell* grófnő beléptek a szövetségbe. — *Az okt. 6-iki* gyásznap alkalmából 5-én este *Harsányi főg. tanár* a kaszinóban emlékeztetést tart. — *Az új emeletes postaház* építetij. *Schmidt F.* építész átadta rendeltetésének. Ez alkalommal az építész a megjelöltek megvendégelte. — *Röhrig Károly* 84 éves polgár, ki 48-ban honvédörzester volt — meghalt.

Késelés. A cservenkai cukorgyár több munkása az elmúlt vasárnapon kelletlenül többlet vettek be a jóból, miközben összevették és *Rakonca István* kiskörösi lakost úgy oldalba döfték, hogy a veséje is kilátszott az éjtett seben. Mivel pedig *Cservenkán* jelenleg orvos nincs, késő éjjel hozták vérebe fagyva a kulai kórházba. *Allapota* azóta javult. Vad földijét a bíróság vette oltalmába.

Zombori hírek. Özv. *Wundszám Sándorné* szül. *Kekezoivits Kornelia* úrnő m. hó 30-án elhunyt. Régen, még *Luszkány Bertalan* előtt férje *kucorai* jegyző volt. *Wundszám Ida* úrnő a zombori nő-egylet elnöke benne édes anyját gyászolja. — A gkel. szerb férfi tanítóképző t.é. novemberben ünnepli fennállásának 100 éves jubileumát. — A *Szabad Lyceumban* *Koller* szabadkai zenetanár okt. 13-án felolvasást tart a magyar dalzene fejlődéséről. — A zombori kaszinó-egyleti dalárda és a szerbgyházi dalárda együttes hangversenyt fognak rendezni az Erzsébet szobor javára.

A football sebesültje. Mult hó 22-én a szabadkai MTE footballcsapata *Baján* a Sport-Egylet csapatjával mérkőzött, melynek *Mayer* nevű centerét valaki úgy hasba rúgta, hogy kórházba szállították. Ugyanez a *Mayer* 29-én *Szabadkán* a revanche-matchen is résztvett, de szerencsétlenségére, most a labdát úgy rúgták hasába, hogy újra kórházba kellett vinni. *Szabadkán* és a fővárosi lapok is halálhíret terjesztettek, de a bajai kórház — bár állapotát súlyosnak jelzi — *Mayer* felépülését biztosnak tartja. — Ez a szabadkai MTE bánt el oly kíméletlenül a kulai football csapattal is. *Herber* és *Babits* kulai csatárok úgy megrúgták, hogy ájultan terültek el. Egy szabadkai átesett egy kulain és karját törte.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara felirt a kormányhoz aziránt, hogy a véderőtörvénynek 1 éves katonai szolgálati kedvezményét nemcsak az iparművészettel, hanem az ipar többi ágával foglalkozókra is kiterjesszék és a jogcím elbírálásával a kamarákat bízzák meg. A kamara kéri a kormányt, hogy tisztességtelen versenynek minősítse a vevőknek üzlettulajdonosok által való megajándékozását.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy azok a tanítók, akik egyéves katonai szolgálatot teljesítenek, teljes fizetésüket kapják meg. E tekintetben állami és felekezeti tanítók között különbség nincs. A tanítók azonban a helyettesítési díjat maguk tartoznak fizetni.

Döme Ferenc volt Zenta városi házipénztáros, később kisegítő díjnok, sublimátpastillával megmérgezte magát. Az orvos gyorsan ellenszert alkalmazott. *Döme* jobban van.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság Zomborban okt. 26-án d.u. 6 órakor a „*Polgári Kaszinó*” tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Az alapszabályok módosítása. 2. Indítványok, melyek az elnökhöz 8 nappal előbb nyújtandók be.

Pongrácz A. Sándor

írissabósága

KULA (Ferenc József téri bérpalotában)

Uj ügyvéd. *Tapavicza Simon* ügyvéd Szablyán nyit irodát.

Amerikából jött haza meghalni *Becker Mária* paripási asszony, ki évek előtt vándorolt ki Paripásról Amerikába, hol férjhez is ment. Férje nemrégén meghalt és az asszony hazajött szülőfalujába, hol e hó 2-án felakasztotta magát. Három kisebb gyermekét magával hozta, két nagyobb Amerikában hagyott. — Temetése a talu nagy részvéte mellett ment végbe.

Szablya a közegészségért nagy áldozatokat hoz. Megváltotta 3000–3000 Kval az orvosi látogatási díjakat, oly kikötéssel hogy az orvosok csak a régi látogatási díjakat szedhetik (nappal 40 fil., éjjel 80 fil.) *Nyolc Norton* kutat is turatott már a község, de még 12 kút van tervbe véve. A gazdag község, mely a csajkás földek felosztása révén óriási vagyonhoz jutott, valamennyi hitközségnek segélyeket szavazott meg még pedig az 1913. évre összesen 20,000 K-t. *Boldog Szablya!*

A községi legelő adómentes. A közigazgatási bíróság legutóbb az állattenyésztő községekre nézve rendkívül jelentős ítéletet hozott. Kimondta, hogyha a község abból a célból bérelt legelőt, hogy a község marhatenyésztését előmozdítsa s evégett a bérbevett legelőt a lakosság állatainak legeltetésére adja át, a lakosoktól pedig csak annyi legelőbért szed be, amennyi a legelő hasznosbérének kifizetésére szükséges, tehát nem nyereszkezik a bérleten, kereseti adót fizetni nem tartozik. Eddig a földbérletek, tekintet nélkül a bérletre s a célra, amelyre a kibérlet történt, III. oszt. keresetiadó alá estek.

Szabadságon. *Dr. Fratricsevits István*, a topolyai járás főszolgabírája, szabadságra ment 4 hétre *Abbaziába*.

Heizler Gy. Ferenc zentai gyógyszerész, gyógyszerárát átadta vejének és *Budapestre* költözött, hol átvette egy külföldi biztosítóintézet képviselőt. *Heizler*, ki a zentai munkapárt elnöke és az ottani munkapárti lap főszerkesztője, nagyon meg van elégedve új működési körével.

Piaci helypénz szedése. Felmerült esetből kifolyólag mondotta ki a hatásköri bíróság, hogy a piaci (vásári) helypénz szedése körül felmerülő minden vitás kérdés a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik, még pedig nemcsak az igény megállapítása, hanem a követelés érvényesítése szempontjából is. Hogy közigazgatási úton melyik hatóságnak kell eljárnia, azt a hatásköri bíróság nem dönti el.

Szálloda megnyitás. Ma szombat este 7 órakor megnyitóm *Kulán* a gőzmalommal szemben újonnan épült, modernül berendezett szállodát halpaprikással egybekötve, melyre tisztelettel meghívom. 1 teríték ára fél liter jó borral 1.20 K. Az úrszentiváni tamburazenekar játszik. Tisztelettel *Tyovin István*, szállodatulajdonos.

Szerk. üzenet.

Többeknek Lapunk új alakja és beosztása mindenfelé jó benyomást keltett. A számos üdvözlőtel e helyütt köszönjük meg. A „*Nyomdaipar Magyarországon*” című előkelő szaklap is megemlékezik a változásról, nyomda-technikai szempontból és ezeket írja: „A Bácskai Közérdek” megnagyobbított alakban, fehér simított nyomdapapíron szép, tiszta kivitelben jelent meg.” — Örülünk, hogy fáradságunkat olvasóközönségünk is méltányolni tudja.

ANGOL, MAGYAR

szövetkülönlegességekből férfiöltönyt, felöltőt, télikabátot készít a legkényesebb ízlést is kielégítőleg

Treuer Péter férfiszabó, Kula postával szemben

Fűszer és csemege

kereskedés

Elsőrendű árúk!

Szolid és pontos kiszolgálás!

ACSANSZKI ÉS GRUITY

KULA (JÁRÁSBÍRÓSÁG MELLETT)

Festék és lakk-árúk

gyári lerakata

Asztalosoknak, mázóloknak e cikkekben árkedvezmény!

Alulírott tisztelettel értesítem a kulai és környékbeli nagyérdemű közönséget, hogy a Kossuth Lajos-utcában (Stein Bertalan házában)

uj úri és női divatárú üzletet

nyitottam. Raktáram az e szakmába vágó összes cikkekkel a legválasztékosabban van berendezve.

Kaphatók: férfi ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, legdivatosabb zseb-kendők, téli és nyári harisnyák, **női** fehérneműk, továbbá a legelsőrendű gyárból való **fűzők; nagy választék csipkékben és ruhadíszekben stb.**

Miután szakmámban teljes szakképzettségem van, kérem a t. közönséget, hogy engemet b. bizalmával megtisztelni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Mrgyanov Jefta „a Menyasszonyhoz“ Kulán

2

4722 sz. 1912

Kula községétől

Versenyárgyalási hirdetés.

Kula község előjárósága a **községi rendőrség és kisbírák téli ruházatának és a felszerelési tárgyak szállítását** biztosítani óhajtván, ezért 1912 október 12-én d.e. 9 órakor a község háza tanácstermében szö. és írásbeli versenyárgyalást tart.

Szállítandó:

- 1) A községi **rendőrség** részére:
 - 7 drb télizubbony szövettel
 - 1 „ „ báránnyőr béléssel
 - 8 „ csizmanadrág barhend „
 - 8 „ gyalogsági köpeny szövet „
 - 8 pár csizma borjúbőrből
 - 8 drb nyakravaló
 - 9 pár téli éjjeli portyázó cipő
 - 8 drb gyalogsági kardbojt
 - 1 „ 55 sz. rendőrkalap lófarok és címerrel — futra nélkül
 - 1 „ téli trikozubbony klott béléssel
 - 1 „ téli triko csizmanadrág
 - 1 „ köpeny klott béléssel
 - 1 „ kautsuk nyakravaló
 - 1 pár csizma box bőrből
- 2) Községi **kisbírák** részére:
 - 6 drb zsinóros télikabát
 - 6 „ csizmanadrág téli zsinórzattal, beavatott flanelbéléssel vátázva
 - 6 „ piros mellény
 - 6 „ báránnyőr sapka
 - 6 pár téli csizma borjúbőrből

A szállítás határideje az árlejtés napjától számított 14 nap.

Árlejtézők kötelesek az árlejtés alá vett tárgyakra 20 K bánatpénzt a községi bíró kezébe készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban letenni. Ezen bánatpénz az elért összeg 10%-ig azonnal kiegészítendő.

A szállítandó ruházat és felszerelés kizárólag magyar gyártmányból és azonfelül a rendőrség ruházata és felszerelése a megyei rendőrségi szabályzatnak megfelelően készült legyen.

Kula, 1912. szeptember 25.

2

Előjáróság

Ne vegyen mást csak

Tungsram-lámpát

mely a MÁV által 1911 szept. 15-iki 41886-IV. sz. égsi kísérlet bizonylata szerint a **legjobb.** — Kapható

TURSNIK JÁNOS cégnél KULA

A vétel nagysága szerint árengedmény

Varázsfuvola

Bárki 1óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acéltrombita hanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Díszes kivitelben kottafüzet-tel, dalokkal tokkal ajándékkal együtt **csak 4 korona.** Csakis **WÄGNER** Hangszer Király országzserte elismert legolcsóbb hangszerárúháza-ban kapható **Budapest, Józsefkörút 15.** Gyorsjavító műhely! Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket. 16 5!

Tex János és Fiai

épület- és bútorasztalosok

(villamos üzem)

KULA Deák Ferencs u. 1336.

Készítenek: háló, ebédlő és úriszobákat, könyvtár-szekrényeket, ágyakat, ebédlő és fordító asztalokat, üzleti állványokat stb.

Épületmunkáknál meghívásra vidékre is mennek.

Rajzokkal és árajánlattal szívesen szolgálnak.

Bamer Antal, Palánka

ajánlja a gyászolók b. figyelmébe dúsan felszerelt

sírkőraktárát

fehér, fekete és kék márvány, ugymint granit, svenit és labrador kövekből, a legolcsóbb árak mellett. Utánvésetek és újraaranyozások a temetőben jutányosárak mellett 16 25

GÖZMOSÓ

fehérnemű és vegy-tisztító intézet

KULA a jbiróság átellenében

GABONA ÁRAK

BPESTEN		Buza	11.34	Buza	10.10
Zab	10.73	Zab	9.30		
Tengeri májusi	7.67	Tengeri	—		

10 koronát

megtakarít

ha öltönyét vagy téli kabátját mérték után megrendeli

ifj. Ábel

József

angolszabónál

Kulán

a kir. járásbírószék átellenében

ahol öltönyök, téli kabátok már 30 kól készülnek

Stein Ignác szoba és cimfestő Kulán

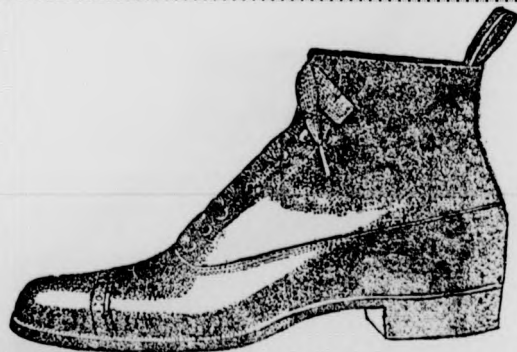
elvéállal szobakárpitozást. Vidékre, meghívásra, elmegy.

Lakását októberben Szent László utcába (Szukola Vince volt házába) helyezi át

Legfinomabb angol varrott amerikai **CIPŐK**

egységes szabott árakban 19.50 és 22.50 K
Barna **bagaria** bőrkamaslik és fekete bőr kamaslik különféle formákban kaphatók
ifju Kovács J. I. cégnél Kula bérpalota

Saját készítményű és gyári cipők raktára.
Mindenféle férfi, női és leány házi komót cipők raktára

Alapítva 1894

UNGHVÁRY JÓZSEF

SZŐLŐTELEPÉN ÉS GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)

Nagyobb mennyiségű

nemes gyümölcsfa-

csemete, boggyógyümölcsűek, vadoncok, keritű sövények,

sima és gyökeres szőlővesszők

stb. kaphatók.

Tessék kimerítő árjegyzéket kérni.

**BISCHOF
FERENC
FÉRFI-SZABÓ**

KULA, Piac tér